



LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2017. gada 24. novembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Artūrs Kučs un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtus pieteikumus par lietas ierosināšanu, kurus iesnieguši (turpmāk – Pieteikumu iesniedzēji) Agris Juris Amoliņš (pieteikums Nr. 181/2017) un Mihails Farbtuhs (pieteikums Nr. 188/2017),

konstatēja:

1. Pieteikumu iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt 2017. gada 1. jūnija likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”” (turpmāk – grozījumi Privatizācijas likumā) 1. pantu un 2017. gada 22. jūnija likumu “Grozījumi likumā “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”” (turpmāk – grozījumi Zemes reformas likumā) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam, kā arī attiecībā uz Pieteikumu iesniedzējiem par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

Abos pieteikumos formulēti identiski prasījumi un sniegts līdzīgs lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums, tāpēc abus pieteikumus ir lietderīgi izskatīt kopā.

2. Grozījumu Privatizācijas likumā 1. pants paredz izteikt likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 54. panta otrās daļas otro teikumu šādā redakcijā:

“Ja puses nevar vienoties, zemes gabala nomas maksa privatizētā dzīvokļa un mākslinieka darbnīcas īpašniekam nosakāma: 1) no 2018. gada 1. janvāra – līdz pieciem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; 2) no 2019. gada 1. janvāra – līdz četriem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; 3) no 2020. gada 1. janvāra – līdz trim procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības.”

Savukārt grozījumi Zemes reformas likumā paredz izteikt likuma “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” 12. panta 2.¹ daļas otro teikumu šādā redakcijā:

“Ja puses nevar vienoties, zemes gabala nomas maksa privatizētā dzīvokļa un mākslinieka darbnīcas īpašniekam nosakāma: no 2018. gada 1. janvāra – līdz pieciem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; no 2019. gada 1. janvāra – līdz četriem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; no 2020. gada 1. janvāra – līdz trim procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumos ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumus, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Pieteikumu iesniedzēji apstrīd divu likumu normu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikumiem ir gūstams apstiprinājums tam, ka grozījumu Privatizācijas likumā 1. pants un grozījumi Zemes reformas likumā (turpmāk – apstrīdētie akti) regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to konstitucionalitātes izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

No pieteikumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēju īpašumā ir zemes gabali, uz kuriem atrodas citām personām piederošas dzīvojamās mājas. Starp Pieteikumu iesniedzējiem un dzīvojamo māju īpašniekiem pastāv piespiedu nomas tiesiskās attiecības. Apstrīdētie akti, sākot no 2018. gada 1. janvāra, paredz samazināt piespiedu nomas maksu gadījumā, ja puses par to nevar vienoties.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu*). Tomēr nākotnē sagaidāms aizskārums var būt pamats lietas ierosināšanai un izskatīšanai pēc būtības tikai tādos gadījumos, kad likumā paredzētās nelabvēlīgās sekas, kas personai iestātos tiesību normas piemērošanas gadījumā, radītu tai būtisku kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 23.2. punktu*).

Pieteikumu iesniedzēji norāda, ka apstrīdētie akti viņus ietekmē jau kopš spēkā stāšanās brīža, jo tajos ietvertā regulējuma dēļ uz viņiem piederošajiem zemes gabaliem esošo dzīvojamo māju īpašnieki nebūs ieinteresēti vienoties par citu nomas maksas apmēru. Savukārt pēc 2018. gada 1. janvāra Pieteikumu iesniedzēji vairs nevarēsot atgūt nomas maksas parādus vienkāršotās procedūrās – parādu ārpustiesas atgūšanas ceļā, brīdinājuma kārtībā vai ceļot maza apmēra prasību. Pieteikumos arī norādīts, ka apstrīdētie akti ievērojami samazināšot ienākumu, ko Pieteikumu iesniedzēji varētu saņemt no sava īpašuma iznomāšanas. Tādējādi pieteikumos ir sniegts pamatojums tam, ka apstrīdētie akti nākotnē varētu radīt Pieteikumu iesniedzējiem būtisku kaitējumu.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

8. Ņemot vērā to, ka pamattiesību aizskārums Pieteikumu iesniedzējiem varētu rasties nākotnē, uz pieteikumiem nav attiecināmas Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā un ceturtajā daļā noteiktās prasības.

9. Pieteikumos ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto aktu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. un

105. pantam. Pieteikumiem ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikumi atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par 2017. gada 1. jūnija likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”” 1. panta un 2017. gada 22. jūnija likuma “Grozījumi likumā “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam” pēc pieteikumiem, kurus iesnieguši Agris Juris Amoliņš (pieteikums Nr. 181/2017) un Mihails Farbtuhs (pieteikums Nr. 188/2017).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo 2017. gada 19. jūlijā ir ierosināta lieta Nr. 2017-17-01 “Par 2017. gada 1. jūnija likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”” 1. panta un 2017. gada 22. jūnija likuma “Grozījumi likumā “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 3. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš